

VZP uhradí některým pacientům léčbu rakoviny mozku metodou TTF Optune

14.10.2025 - | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Někteří pacienti s nádory mozku by se mohli dostat k plné úhradě metody, která využívá k léčbě střídavý elektrický proud. VZP uvedla, že je připravena od října ji hradit, pacienti ale musí projít sítím kritérií a terapii musí doporučit onkolog.

Pokud pacient s agresivním nádorem mozku zvaným *glioblastom* chtěl dosáhnout na léčbu střídavým elektrickým proudem jménem Optune, musel se spolehnout vesměs na to, zda mu lidé pošlou dost peněz ve veřejné sbírce.

To je ale samozřejmě dost nejistý zdroj, který nemusí vždy pokrýt léčbu v doporučeném rozsahu. V minulosti představovala šanci i účast ve studii zkoumající efekt léčby, taková ale teď v Česku neběží. Jinak si lidé museli stovky tisíc měsíčně platit sami.

To by se nyní mělo částečně změnit. Největší zdravotní pojišťovna oznámila, že pacientům, kterým terapii doporučí onkolog a kteří zároveň splní nutná kritéria, ji plně uhradí. Změna platí **od 1. října 2025**, upozornil Deník a Vitalii to potvrdila Viktorie Plívová, mluvčí Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP). Dosud byla léčba ze zdravotního pojištění nehrazená.

Léčbu testují 21 let

Léčebná metoda **pro dospělé** je známá pod zkratkou TTF z anglického *Tumor Treating Fields* (*pole léčící nádory*). Veřejnost ji ale, zejména kvůli veřejným sbírkám, zná spíše pod názvem *Optune*. Jde o přístroj i v ČR certifikovaný pro léčbu rakoviny mozku, ale také některé typy nádorů plic nebo výstelky mezi vnitřními orgány. Úhrada se týká terapie agresivního a obtížně léčitelného glioblastomu.

Prostředek Optune je (v souladu se zmíněnými postupy) indikován v kombinaci s adjuvantní chemoterapií s temozolomidem u dospělých pacientů s nově diagnostikovaným supratentoriálním glioblastomem, kteří jsou po provedené konkomitantní chemoradioterapií bez známek progresu nebo recidivy nádoru. Pro tyto pacienty (klienty VZP) bude léčba plně hrazena z veřejného zdravotního pojištění, tzn. pacient nic nedoplácí, uvádí Viktorie Plívová.

Za složitými termíny se ale skrývá jednoduché pravidlo – pacienti musí mít doporučení od **ošetřujícího onkologa**. Jedině ten dokáže posoudit, zda splňuje kritéria nastavená onkologickou společností. Pokud ano, o výjimku pojišťovnu není nutné žádat, léčbu podle mluvčí uhradí automaticky. *Letos čekáme desítky takový pacientů*, avizovala Plívová.

Na otázku, proč zavedení úhrady trvalo tak dlouho, dodává, že s výrobcem o ní pojišťovna jednala léta. Z vyjádření VZP ale vyplývá, že posunu bránila i neaktivita firmy. *VZP musela výrobce (držitele licence) žádat o vstup na český trh mezi tzv. hrazené pomůcky*, sděluje bez dalších podrobností Viktorie Plívová.

Proč je cesta k pacientům složitá

Optune využívá zcela jiný mechanismus, než je chemoterapie a ozařování. Ty ovšem nenahrazuje, ale doplňuje. *Principem je skutečnost, že prochází-li buňkou střídavý elektrický proud určitých*

charakteristik, buňka ztrácí schopnost se dělit. Pro mozek je ideální, protože jeho buňky se téměř nedělí. Kdežto nádorové buňky se dělí velmi rychle, popsal pro časopis Téma v roce 2022 neurolog a radiolog Josef Vymazal. Působí v Nemocnici Na Homolce, kde metodou Optune poprvé léčili už v roce 2004, tedy jako první v Česku i ve světě.

Ačkoliv Optune je v současnosti považovaný za léčbu, cestu k pacientům mu ztěžuje nejspíš fakt, že nemusí vyléčit, ovšem může mu o měsíce prodloužit život, což je u glioblastomu podstatný posun. Pokud TTF funguje, zpomaluje růst rakovinných buněk, které v mozku jsou přítomné i po vyoperování samotného nádoru.

Další překážkou bylo a nejspíš stále je, že lékaři hledají klíč k tomu, jak vybrat vhodného pacienta. Tedy odpověď na otázku, komu terapie pomůže a komu ne. *Bohužel zatím nevíme, proč u někoho tato léčba funguje naprosto dokonale, a u někoho prakticky vůbec. A u někoho funguje částečně. A já to nejsem schopen říct dopředu,* podotýkal před třemi lety Josef Vymazal.

Už tehdy bylo jasné, že větší naději na úspěch je u nemocného, kterému neurochirurgové mohli odstranit nádor celý. Podmínkou také bylo a dodnes je, aby se pacient je schopný sám o sebe postarat a má kolem sebe rodinu, jež mu s průběhem léčby pomůže.

Léčba za miliony

Cílem je vybrat ty nemocné, kteří mají nejvyšší šanci na to, že Optune zafunguje. A že jim prodlouží život. Je to i s ohledem na cenu terapie. Jak uvádí platforma Donio, kde byla několikrát vypsána sbírka na TTF pro různé pacienty, cena jednoho měsíce léčby je 500 až 620 tisíc korun, přičemž minimální délka léčby je půl roku až rok. Celkové náklady na jednoho nemocného proto mohou činit 3 až 7,5 milionu korun.

Zda je to i cena, za kterou terapii nasmlouvá u výrobce nebo distributora VZP, není jasné. VZP ji s ohledem na obchodní tajemství nechce prozradit. Někdy se při diskuzích o podmínkách úhrady podaří zdravotním pojišťovnám vyjednat slevu. Šance na ni je ale vyšší při vyšším počtu potenciálních pacientů, což případ TTF být nemusí.

Donio upozorňuje, že z prvních podmínek, které byly zveřejněné, je jasné, že na Optune nedosáhnou všichni, kteří o ni budou usilovat. *Odhadujeme, že minimálně pro desítky dalších – kteří byli diagnostikováni dříve, mají pokročilejší onemocnění, nebo nesplňují přísné podmínky – zůstává Optune TTF i nadále finančně nedostupnou,* uvádí Donio.

Doplňuje také, že na této platformě dosud proběhlo **22 sbírek**, s jejichž pomocí se pacienti s glioblastomem snaží dosáhnout na léčbu TTF. Přispělo v nich celkem 81 tisíc lidí, a to celkovou částkou 80 milionů korun.

Zdroj: Vitalia.cz

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/vzp-uhradi-nekterym-pacientum-lecbu-rakoviny-mozku-metodou-tt-f-optune>